

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/197/2021
Identifikačné číslo spisu:	4114219345
Dátum vydania rozhodnutia:	20.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4114219345.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Y. M., bývajúcej v L. XXX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Patajová Pataj s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, J. Chalupku 8, proti žalovaným: 1/ U. Š. M., bývajúcemu v L. XXX, 2/ FERONA Slovakia, a.s., so sídlom Bytčická 12, Žilina, IČO: 36 401 137, zastúpenej Mestická, Slovíková, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom v Žiline, Hviezdoslavova 6, 3/ I&R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k.s., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 2, IČO: 36 865 265, SKP úpadcu RELCO s.r.o., „v konkurze“, so sídlom v Modre, Okružná 3239, o určenie relatívnej neplatnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19C/139/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 5. augusta 2020 sp. zn. 25Co/221/2019-327, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaným 1/ a 3/ n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanému 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 1. júla 2019 č. k. 19C/139/2014-278 určil, že zmenkový ručiteľský záväzok žalovaného 1/ na vlastnej bianko zmenke žalovaného 3/, vystavenej 16. augusta 2006 na rad žalovaného 2/, znejúcu na sumu vo výške 638 004,87 €, je neplatný. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému 1/, 2/ a 3/ vo výške 100 % .Trový štátu znáša štát. Súd prvej inštancie dospel k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobkyne pretože ak by nebolo určené, že právny úkon - vyhlásenie ručiteľa (žalovaného 1/), je relatívne neplatným právnym úkonom, boli by pri výkone rozhodnutia postihnuté aj veci nadobudnuté počas trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Súd konštatoval, že žalobkyňa objektívne nemala inú možnosť zabrániť exekúcii vyvolanej právnym úkonom, o existencii ktorého nemala vedomosť a na vykonanie ktorého nedala súhlas. K námietke premlčania vznesenú žalovaným 2/ súd prvej inštancie konštatoval, že právo dovolať sa relatívnej neplatnosti bolo žalobkyňou uplatnené zjavne až po uplynutí premlčacej lehoty, na námietku premlčania však neprihliadol

dôvodiť, že jej zohľadnenie by nezodpovedalo potrebe spravodlivého usporiadania vzájomných práv a povinností a priznanie účinkov premĺčania by bolo voči žalobkyni neprimerane tvrdým postihom. Súd prvej inštancie mal za to, že boli splnené podmienky na to, aby výnimočne neboli priznané vznesenej námietke premĺčania právne účinky v súlade s právom. Poukazujúc na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/2010 z 8. decembra 2010 dospel k záveru, že právny úkon uskutočnený žalovaným 1/ počas trvania BSM bezprostredne zasahuje do práv druhého manžela, pretože jeho dôsledkom je možnosť uspokojenia pohľadávky veriteľa aj z majetku patriaceho do BSM. Mal za to, že prevzatie ručiteľského záväzku žalovaným 1/ vzhľadom na závažné dopady na spoločný majetok obidvoch manželov, nebolo bežnou záležitosťou, ktorá si nevyžaduje súhlas druhého manžela. Keďže v konaní bolo preukázané, že žalobkyňa na prevzatie ručiteľského záväzku žalovaným 1/ súhlas nedala, súd prvej inštancie žalobe vyhovel v plnom rozsahu. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaného 2/ rozsudkom z 5. augusta 2020 č. k. 25Co/221/2019-327 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietol. Žalovaným 1/ až 3/ priznal nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie voči žalobkyni, žalovanému 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania a žalovaným 1/ a 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že predmetom konania v danej veci bola žaloba žalobkyne, ktorou sa domáhala ručenia relatívnej neplatnosti právneho úkonu, a to ručiteľského záväzku žalovaného v prvom rade na biano zmenke, vystavenej dňa 16.08.2006 v prospech žalovaného v druhom rade. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie v danej veci vykonal dostatočné a úplné dokazovanie, správne v danej veci aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa súhlasu s nakladaním so spoločnými vecami, ustanovenia o relatívnej neplatnosti právnych úkonov, ako aj ustanovenia o premĺčaní, avšak tieto nesprávne právne vyložil a vyhodnotil na daný spor. Odvolací súd súhlasil iba so záverom súdu prvej inštancie o existencii naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení neplatnosti ručiteľského záväzku žalovaného 1/, nestotožnil sa však s dôvodmi, z ktorých súd prvej inštancie vzhľadom na naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení. S poukazom na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/148/2004 (uverejnený v Zbierke súdnych rozhodnutí pod č. 30/2005) a sp. zn. 3Cdo/41/2012 (uverejnený v Zbierke súdnych rozhodnutí pod č. 1/2015) odvolací súd po vyhodnotení vznesenej námietky premĺčania žalovaným 2/ dospel k jednoznačnému záveru, že žalobkyňa nárok na určenie neplatnosti právneho úkonu, ručiteľského záväzku žalovaného 1/, uplatnila po uplynutí zákonom určenej premĺčacej doby. Prihliadnuc aj na závery vyššie uvedených zverejnených súdnych rozhodnutí, odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel v danej veci k záveru, že nie je možné námietku premĺčania, vznesenú žalovaným 2/, ktorý si iba bránil právo a domáhal sa uspokojenia svojho práva, vyhlásiť za rozpornú s dobrými mravmi. Odvolací súd konštatoval, že iba vo veľmi výnimočných prípadoch, ak by bola spôsobená námietkou premĺčania neprimeraná ujma, resp. vznesenie námietky premĺčania by bolo výrazom zneužitia práva v neprospech účastníka, ktorý márne uplynutie premĺčacej doby nezavinil a voči ktorému by nepriznanie jeho nároku bolo neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom uplatňovaného práva, by bolo možné neprihliadnuť na námietku premĺčania. Odvolací súd mal za to, že v danom prípade však takýto prípad nenastal. Námietku žalobkyne, že o podpise zmenky sa dozvedela až vydaním exekučného príkazu, ktorého titulom bol právoplatný a vykonateľný zmenkový platobný rozkaz, považoval odvolací súd za neopodstatnenú, poukazujúc na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. mája 1997 sp. zn. 3Obo/44/97. Odvolací súd ďalej konštatoval, že i v prípade, ak by bola žaloba zo strany žalobkyne podaná v zákonnej premĺčacej lehote, nebolo by jej možné vyhovieť, nakoľko súdna prax judikovala, že na prevzatie ručiteľského záväzku jedným z manželov nie je podľa prevládajúceho výkladu potrebný súhlas druhého manžela. Iba z toho dôvodu, že pri prípadnom vymáhaní ručiteľského záväzku jedného z manželov bude veriteľ môcť dosiahnuť uspokojenie aj zo spoločného majetku manželov podľa § 147 Občianskeho zákonníka, nemožno vyvodzovať, že prevzatie ručiteľského záväzku je záležitosťou, ktorá (ako nie bežná) vyžaduje pre svoju platnosť súhlas druhého manžela. Druhý manžel bude síce prípadne povinný strpieť pri výkone rozhodnutia uspokojenie zo spoločného majetku, nestáva sa však spoluručiteľom (R 61/1973, R 71/1994, komentár § 145 Občianskeho zákonníka Števček, Dulak, Bajánková a kol., rozsudok KS Banská Bystrica 43CoZm/3/2019). O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa

ustanovení § 396 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie z dôvodov uvedených v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 420 písm. f/ CSP. Dovolateľka namietala, že odvolací súd neprávne právne posúdil dve právne otázky, zodpovedanie ktorých je podmienkou správneho a spravodlivého rozhodnutia veci:

a) otázku možného rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi pri vznesení námietky premlčania voči žalobe o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu - zmenkového ručenia vykonaného jedným z manželov bez vedomia a bez súhlasu druhého manžela a

b) otázku posúdenia bežnej veci v zmysle jej definície uvedenej v ustanovení § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V súvislosti s otázkou vznesenia námietky premlčania dovolateľka s poukazom na ustanovenie § 432 ods. 2 CSP uviedla, že právny názor odvolacieho súdu o neexistencii rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi pri námietke premlčania uplatnenej voči právu na dovolanie sa relatívnej neplatnosti zmenkového ručenia na blanco zmenke prevzatého jedným z manželov bez vedomia a súhlasu druhého manžela vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože vôbec nezohľadňuje špecifiká právneho inštitútu blanco zmenky. V prípade blanco zmenky totiž môže rovnako ako v rozhodovanom prípade nastať situácia, pri ktorej doba od jej vystavenia do jej vyplnenia, ktoré má účinky vzniku perfektného právneho úkonu s právnymi účinkami ex tunc ku dňu vystavenia zmenky, môže presiahnuť premĺčaciu lehotu na uplatnenie relatívnej neplatnosti zmenkového ručiteľského záväzku druhým manželom, v tomto prípade dovolateľkou. V prípade, ak reálne nastane takáto situácia (zmenka vystavená 16.08.2006, zmenka vyplnená v roku 2012 s právnymi účinkami vzniku perfektného právneho úkonu ku dňu 16.08.2006) a dotknutá osoba sa fakticky nemôže dovolať svojho práva pred jeho premlčaním, právny názor odvolacieho súdu v zmysle ktorého vznesená námietka premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a predstavuje odklon od rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky reprezentovanej rozhodnutiami R č. 30/2005 a R č. 1/2015. Ohľadom otázky posúdenia bežnej veci v zmysle ustanovenia § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka dovolateľka uviedla, že právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého prevzatie ručiteľského záväzku jedným z manželov nie je dispozíciou so spoločnou vecou je prekonaný právnym názorom, vysloveným v Náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/2010 a rovnako je absolútne prekonaný spoločenským vývojom. Dovolateľka s poukazom na vyššie uvedený Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky tvrdí, že prevzatie zmenkového ručiteľského vyhlásenia len jedným z manželov a bez vedomia a súhlasu druhého manžela je vždy právnym úkonom majúcom vplyv na spoločné veci patriace do BSM v prípade, ak je individuálny záväzok manžela, ktorý prevzal zmenkový ručiteľský záväzok vymáhaný exekúciou vedenou na spoločný majetok oboch manželov tvoriaci ich bezpodielové spoluvlastníctvo. V tejto súvislosti dovolateľka namietala, že odvolací súd sa právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky vôbec nezaoberal, v odôvodnení svojho rozhodnutia sa o ňom dokonca ani vôbec nezmienil a úplne ho ignoroval. V čase vydania odvolacieho rozsudku bol v odbornej verejnosti právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý bol v otázke posudzovania bežnej veci podľa ustanovenia § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka v rozpore s rozhodnutiami NS ČSSR a NS SR, na ktoré odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia odkázal, všeobecne známym. Ak odvolací súd vo svojom rozhodnutí vôbec nevenoval pozornosť právnej argumentácii dovolateľky, ktorou priam kopírovala právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovený v skutkovo identickej veci, odvolací súd porušil právo dovolateľky na riadne a zrozumiteľné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, čo podľa názoru dovolateľky zakladá dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Dovolateľka v tejto súvislosti poukázala na zjavnú protiústavnosť postupu a rozhodnutia odvolacieho súdu, vyvodzujúcu napr. z obsahu rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 1241/12. Na základe uvedených skutočností dovolateľka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie odvolaciemu súdu.

4. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu považuje za správny a žiada dovolací súd, aby dovolanie v celom rozsahu zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie

vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolateľka tvrdí, že vada zmätočnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP spočíva v nedostatočnom a nezrozumiteľnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu a že odvolací súd nesprávne právne posúdil dve právne otázky v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a to a/ otázku možného rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi pri vznesení námietky premlčania voči žalobe o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu - zmenkového ručenia vykonaného jedným z manželov bez vedomia a bez súhlasu druhého manžela a b/ otázku posúdenia bežnej veci v zmysle jej definície uvedenej v § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

11. Najvyšší súd sa v prvom rade zaoberal dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

12. Dovolací súd v súvislosti s námietkou dovolateľky o porušení § 420 písm. f/ CSP zdôrazňuje, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra

1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“. Dovolací súd poukazuje aj na doterajšiu judikatúru najvyššieho súdu - R 111/1998, R 2/2016, ako aj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016, v zmysle ktorých nedostatok odôvodnenia rozhodnutia (nepreskúmateľnosť) bol považovaný len za vlastnosť rozhodnutia súdu, ktorý zmätočnosť rozhodnutia nezakladá. Právna veta zjednocujúceho stanoviska R 2/2016 znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

13. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

14. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

15. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlil, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdil, uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, a zároveň citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovaného 2/ a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že sa stotožnil iba so záverom súdu prvej inštancie o existencii naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení neplatnosti ručiteľského záväzku žalovaného 1/. Nestotožnil sa však s dôvodmi, z ktorých súd prvej inštancie vzhľadom na naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení. Odvolací súd poukazujúc na ustanovenie § 40a Občianskeho zákonníka, ktoré ustanovenie priamo umožňuje domáhať sa osobe, ktorá bola úkonom podľa § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2 Občianskeho zákonníka dotknutá, neplatnosti tohto právneho úkonu. Išlo iba o relatívnu neplatnosť, pretože ak sa dotknutá osoba tejto neplatnosti nedovolá, právny úkon je platný. Z tohto ustanovenia vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Následne sa odvolací súd zaoberal námietkou premlčania keď sa so záverom ohľadne vznesenej námietky premlčania nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie a vyhodnotil ho ako rozporný so zákonom. Na jednej strane súd prvej inštancie skonštatoval, že právo bolo žalobkyňou uplatnené zjavne po uplynutí premlčacej doby, keď vyhodnotil, že k úkonu (podpísanie zmenky žalovaným 1/) došlo dňa 16. augusta 2006, nasledujúcim dňom, t.j. dňom 17. júna 2006 začala žalobkyňu plynúť trojročná premlčacia doba (§ 101 Občianskeho zákonníka) a táto uplynula dňom 17. júna 2009. Zmenku žalovaný 1/ (manžel žalobkyne) podpísal dňa 16. augusta 2006, premlčacia doba uvedená v ustanovení § 101 Občianskeho zákonníka (premlčacia

doba

je trojročná a plyní odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz), uplynula dňom 17. augusta 2009. Keďže žalobkyňa žalobu, ktorou sa domáha určenia ručiteľského záväzku žalovaného 1/, doručila súdu prvej inštancie dňa 24. júna 2014, vykonala tak zjavne po uplynutí zákonom určenej premľacej doby.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

17. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

18. Žalobkyňa prípustnosť dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

19. Dovolací súd akcentuje, že pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

20. Dovolací súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru (publikované rozhodnutie R 71/2018), v zmysle ktorej patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ sa ale nenapĺňa rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky, ani Európskeho súdu pre ľudské práva (3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017, 8Cdo/102/2017). Dovolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je ani Ústavný súd Českej republiky (3Cdo/38/2019). V dovolaniach, prípustnosť ktorých je vyvodzovaná z tohto ustanovenia, nemožno preto (úspešne) poukazovať na rozhodnutia uvedených súdov. Pokiaľ je riešenie určitej právnej otázky dovolacím súdom prípadne odlišné od riešenia danej otázky týmito súdmi, nemôže ísť o „odklon“ relevantný v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP

(3Cdo/204/2018).

21. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

22. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

23. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórному prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

24. Ohľadom otázky možného rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi pri vznesení námietky premlčania voči žalobe o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu - zmenkového ručenia vykonaného jedným z manželov bez vedomia a bez súhlasu druhého manžela najvyšší súd uvádza, že výkon práva namietat premlčanie uplatneného nároku môže byť považovaný v rozpore s ustanovením § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, len ak bol prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho vzťahu, zatiaľ čo dosiahnutie vlastného zmyslu a účelu sledovaného právnu normou by zostalo vedľajšie a z hľadiska konajúceho by bolo bez významu. Jednalo by sa tak síce o výkon práva, ktorý je formálne so zákonom v súlade, avšak išlo by o výraz zneužitia tohoto subjektívneho práva (označované rovnako ako šikana) na úkor druhého účastníka, a teda o výkon v rozpore s dobrými mravmi. Tieto okolnosti by pritom museli byť naplnené v natolko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odoprenie práva uplatniť námietku premlčania.

25. V zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Uvedené ustanovenie umožňuje súdu posúdiť vec v tom smere, či výkon daného subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, že tomu tak nie je, odoprieť právnu ochranu uplatňovaného práva. Aplikácia tohto ustanovenia umožňuje aj zásah do výkonu už existujúceho práva vyplývajúceho z občianskoprávnych vzťahov, nemôže ale viesť ku vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemá totiž vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie iných ustanovení.

26. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí spôsobom zodpovedajúcemu zákonu v bodoch 10-11, s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/148/2004, uverejnený v Zbierke súdnych rozhodnutí pod č. 30/2005 a sp. zn. 3Cdo/41/2012, uverejnený v Zbierke súdnych rozhodnutí pod č. 1/2015 vyslovil, že ustanovenie § 3 Občianskeho zákonníka je všeobecným ustanovením hmotnoprávnej povahy, ktoré dáva súdu možnosť posúdiť, či je výkon subjektívneho práva v súlade s dobrými mravmi a ak to tak nie je, požadovanú ochranu odoprieť. Postup súdu podľa uvedeného ustanovenia má miesto iba v ojedinelých a vo výnimočných prípadoch, ak vznesenie námietky premlčania je výrazom zneužitia práva v neprospech toho účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by nepriznania jeho nároku súdom v dôsledku uplynutia

premlčacej doby bolo neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom uplatňovaného práva a dôvodmi, pre ktoré svoje právo v čas neuplatnil, prípadne kedy k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov. Z tohto ustanovenia bola prijatá právna veta: „ Dobrým mravom zásadne neodporuje, ak niekto namieta premlčanie práva uplatňovaného voči nemu, lebo inštitút premlčania je inštitútom zákonným a teda použiteľným vo vzťahu k akémukoľvek právu, ktoré sa zo zákona premlčuje. Ak žalobca nevhodnou voľbou prostriedku ochrany svojich práv z objektívneho hľadiska vlastným zavinením vytvoril podmienky pre neskoršie úspešné vznesenie námietky premlčania práva žalovaným, uplatnenie námietky premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka“. Vznesenou námietkou premlčania žalovaným 2/ bránil svoje práva voči žalovanému 1/. Žalovaný 1/ podpísal zmenku, ktorú si žalovaný 2/ uplatnil na uspokojenie svojich pohľadávok voči žalovanému 1/, ktorý takto ručil za záväzky spoločnosti HF STEEL. Preto nie je možné námietku premlčania, vznesenú žalovaným 2/ vyhlásiť za rozpornú s dobrými mravmi.

27. Dovolateľka tvrdila, že odvolací súd sa pri posudzovaní ňou namietaného nesúladu vznesenej námietky premlčania žalovaného 2/ s dobrými mravmi vôbec nezaoberal špecifikami určenia začiatku premlčacej lehoty pri blanco zmenkách, ktoré sa stávajú perfektnými právnymi úkonmi až ich vyplnením, ale s účinkami ex tunc k okamihu ich vystavenia s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/59/2018 zo dňa 26.03.2019 a sp. zn. 5Obdo/3/2008 zo dňa 22.10.2008. K tomu dovolací súd poznamenáva, že ide len o polemiku dovolateľky spochybňujúcu právne posúdenie veci odvolacím súdom na podklade vykonaného dokazovania s ktorým žalobkyňa nesúhlasí, čo však nestačí. Povinnosťou dovolateľky bolo vysvetliť v čom sa odvolací súd odklonil svojimi právnymi názormi od právnych záverov označenej judikatúry. Námietky dovolateľky o odklone od ustálenej rozhodovacej praxe nemohli byť relevantné. Dovolací súd preto konštatuje, že nezistil, aby došlo k dovolateľkou namietanému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

28. Ohľadom druhej otázky posúdenia bežnej veci v zmysle ustanovenia § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka dovolateľka uviedla, že právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého prevzatie ručiteľského záväzku jedným z manželov nie je dispozíciou so spoločnou vecou je prekonaný právnym názorom, vysloveným v Náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/2010 a rovnako je absolútne prekonaný spoločenským vývojom. Dovolateľka s poukazom na vyššie uvedený Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky tvrdila, že prevzatie zmenkového ručiteľského vyhlásenia len jedným z manželov a bez vedomia a súhlasu druhého manžela je vždy právnym úkonom majúcim vplyv na spoločné veci patriace do BSM v prípade, ak je individuálny záväzok manžela, ktorý prevzal zmenkový ručiteľský záväzok vymáhaný exekúciou vedenou na spoločný majetok oboch manželov tvoriaci ich bezpodielové spoluvlastníctvo.

29. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že ustanovenie § 145 Občianskeho zákonníka upravuje vzájomné vzťahy manželov a tretích osôb vzhľadom na právne úkony, ktorými manželia disponujú so spoločnými vecami, ako predmetom bezpodielového spoluvlastníctva. Súdna prax judikovala, že na prevzatie ručiteľského záväzku jedným z manželov nie je podľa prevládajúceho výkladu potrebný súhlas druhého manžela. Ak sa právny úkon, ktorým jeden z manželov prevzal ručiteľský záväzok, netýka spoločných vecí, nevzťahuje sa na neho ustanovenie § 145 Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho nemožno uvažovať ani o neplatnosti takéhoto úkonu z dôvodu absencie súhlasu druhého manžela podľa ustanovenia § 40a Občianskeho zákonníka. Prevzatím ručiteľského záväzku jedným z manželov nevzniká spoločný ručiteľský záväzok obidvoch manželov, ale samostatný záväzok manžela, ktorý tento záväzok prevzal. V prípade, že dlžník pohľadávku neuspokojil, hoci bol na to vyzvaný, veriteľ sa môže domáhať jej splnenia iba na tomto manželovi, ako individuálnom ručiteľovi. Nemôže sa však domáhať splnenia voči manželovi ručiteľa, a to ani v tom prípade, ak tento dal na prevzatie ručiteľského záväzku súhlas; druhý manžel sa nestáva osobným dlžníkom veriteľa. Prevzatie ručiteľského záväzku jedným z manželov nie je totiž právnym úkonom, ktorý by bolo možné charakterizovať ako dispozíciu so spoločnou vecou alebo vykonanie správy spoločných vecí oboch manželov, ale ide o úkon spadajúci do výlučnej dispozičnej sféry každého z manželov osobitne. Týmto úkonom sa nezakladajú druhému manželovi žiadne práva ani povinnosti. K ručiteľskému záväzku jedného z manželov preto nie je potrebný súhlas

druhého manžela. Iba z tohto dôvodu, že pri prípadnom vymáhaní ručiteľského záväzku jedného z manželov bude veriteľ môcť dosiahnuť uspokojenie aj zo spoločného majetku manželov podľa § 147 Občianskeho zákonníka, nemožno vyvodzovať, že prevzatie ručiteľského záväzku je záležitosťou, ktorá (ako nie bežná) vyžaduje pre svoju platnosť súhlas druhého manžela. Druhý manžel bude síce prípadne povinný trpieť pri výkone rozhodnutia uspokojenie zo spoločného majetku, nestáva sa však spoluručiteľom (R 61/1973, R 71/1994, komentár § 145 Občianskeho zákonníka Števček, Dulak, Bajánková a kol., rozsudok KS Banská Bystrica 43CoZm/3/2019).

30. Podľa § 145 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov, inak je právny úkon neplatný. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne.

31. Dovolací súd pre doplnenie uvádza, že citované ustanovenie Občianskeho zákonníka upravuje právny vzťah bezpodielových spoluvlastníkov k tretím osobám, pokiaľ ide o spoločné veci. Podľa tohto ustanovenia môže bežné veci týkajúce sa spoločnej veci vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov, inak je právny úkon v zmysle ustanovenia § 40a neplatný, avšak za predpokladu, že druhý z manželov sa tejto neplatnosti dovoľá. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú voči tretím osobám oprávnení a povinní obaja manželia solidárne. Pojem "bežná vec" nie je v Občianskom zákonníku definovaný a zákon neuvádza ani hľadiská rozhodujúce pre jeho odlíšenie od pojmu "ostatná vec". Preto pri ich posudzovaní treba vychádzať z okolností konkrétneho prípadu, s prihliadnutím na povahu a hodnotu veci, na účel, na ktorý obvykle slúži, na zamýšľanú dispozíciu ňou a pod.

32. Súdna prax je dlhodobo ustálená v názore, podľa ktorého vybavovanie spoločných vecí manželov zahŕňa tak správu, ako aj dispozíciu s majetkom, napr. dispozíciu s úsporami (R 46/1966, R 104/1967). Tento záver bol potvrdený vysvetľujúcim rozborom Najvyššieho súdu ČSR (R 42/1972) a zosumarizovaný Najvyšším súdom SSR (R 61/1973), ktorý jasne zdefinoval, že vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí zahŕňa tak dispozíciu spoločnými vecami, ako aj ich správu. Táto argumentácia viedla súdy k tomu, že ručiteľský záväzok len jedného z manželov nepovažovali za vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí, a teda, že k ručiteľskému záväzku jedného z manželov nie je potrebný súhlas druhého manžela. Prevzatím ručiteľského záväzku jedným z manželov nevzniká spoločný ručiteľský záväzok oboch manželov. Vychádzalo sa zo záveru, že prevzatie ručiteľského záväzku jedným z manželov nie je právnym úkonom, ktorý by bolo možno charakterizovať ako dispozíciu so spoločnou vecou alebo vykonávanie správy spoločných vecí oboch manželov, ale ide o úkon spadajúci do výlučnej dispozičnej sféry každého z manželov osobitne. Týmto úkonom sa totiž nezakladajú druhému manželovi žiadne práva ani povinnosti.

33. Na tento judikát nadviazala súdna prax následne tak, že zmluvu o pôžičke uzavretú len jedným z manželov (3 Cz 57/73) alebo uznanie dlhu len jedným z manželov (3 Cz 27/86) nepovažovala za vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí, keďže nejde ani o dispozíciu, ani o správu spoločných vecí. Súhlas druhého z manželov tak nebol potrebný.

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v neskoršej rozhodovacej činnosti dospel k záveru, že medzi vybavovanie vecí týkajúcich sa spoločných vecí nepatrí ani vypožičanie auta len jedným z manželov (R 71/1994), ani prevzatie ručenia (R 1/1998), ani pristúpenie k záväzku tretej osoby a ani súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice (4Cdo/123/2008, 4Cdo/234/2010).

35. Právna teória je rovnako vzácnou jednotná (už niekoľko desaťročí) v tom, že § 145 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje len na právne úkony týkajúce sa spoločných vecí, t. j. vecí, ktoré už sú súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva. Právna možnosť uzavierať zmluvy len jedným z manželov nebola existenciou bezpodielového spoluvlastníctva nijako obmedzená. Druhý z manželov je pritom - v zmysle § 147 Občianskeho zákonníka - povinný strpieť uspokojenie veriteľovej pohľadávky aj z bezpodielového spoluvlastníctva. Opačný výklad by neodôvodnene znížil princíp ochrany tretích osôb (veriteľov) a

dlžníkov by priamo viedol
k tomu, ako sa vyhnúť plneniu záväzkov.

36. Vychádzajúc z obsahu ustanovenia § 145 Občianskeho zákonníka a z ustálenej judikatúry a rozhodovacej praxe všeobecných súdov; ktorej zásadnú zmenu v danej otázke neprinieslo ani rozhodnutie Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. I. ÚS 26/2010, dovolací súd za udržateľný považuje iba taký výklad ustanovenia § 145 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluva o pristúpení k dlhu uzavretá len jedným z manželov sa bezprostredne nedotýka predmetu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nie je preto právnym úkonom týkajúcim sa spoločných vecí, a aplikácia citovaného ustanovenia je v tomto prípade vylúčená. V tomto smere odkazuje na konštantnú judikatúru, od ktorej nemal dôvod sa odkloniť, keďže

pri nezmenenej právnej úprave je stále použiteľná; a zo záverov ktorej vyplýva, že za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí treba považovať tie, pri ktorých dochádza k dispozícii s predmetom bezpodielového spoluvlastníctva alebo k výkonu jeho správy. Týmto predmetom podľa § 143 Občianskeho zákonníka môže byť len to, čo môže byť predmetom vlastníctva, teda iba veci v právnom zmysle, t. j. ovládateľné hmotné predmety a ovládateľné prírodné sily, ktoré slúžia potrebám ľudí. Za predmet vlastníctva; a teda ani bezpodielového spoluvlastníctva manželov; sa nepovažujú pohľadávky a záväzky, ktoré sa riadia všeobecným právnym režimom záväzkových vzťahov. Na tomto závere nič nemení to, že pri zániku bezpodielového spoluvlastníctva sa vykonáva aj vyporiadanie spoločných pohľadávok a záväzkov manželov podľa zásad platných pre vyporiadanie tohto spoluvlastníctva - ide o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva v širšom zmysle. Citovaný nález Ústavného súdu SR nevylúčil správnosť, resp. nesprávnosť doterajšej rozhodovacej praxe, teda ani súdnych rozhodnutí na ktoré poukázala žalobkyňa, ale uložil povinnosť skúmať konkrétny právny úkon cez prizmu dobrých mravov, t. j. s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka. V záujme úplnosti sa zaoberal aj otázkou neplatnosti navrhovateľkou napádaných právnych úkonov z hľadiska ich absolútnej neplatnosti pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pričom však žiadne skutočnosti, ktoré by mohli viesť k neplatnosti sporných právnych úkonov nezistil.

37. Názor zaujatý v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. I. ÚS 26/2010 v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu až na jednu výnimku (rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/88/2011) sa výraznejšie nepresadil (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 23. apríla 2020 sp. zn. 5Cdo/148/2017). Súčasná platná právna úprava pripúšťa, že ktorýkoľvek z manželov je oprávnený v sfére mimo spoločných vecí prevziať na seba samostatné záväzky, t. j. zaväzovať sa v rámci občianskoprávných alebo obchodnoprávných vzťahov, a to bez toho, aby takéto právne úkony bolo možné považovať za relatívne neplatné a tiež pre prípad nedobrovoľného splnenia samostatného záväzku jedného z manželov možnosť uspokojenia i z majetku patriaceho do BSM, ku ktorému má druhý manžel ideálny podiel, a to v závislosti od skutočnosti, či výlučný majetok dlžníka bude postačujúci pre uspokojenie veriteľa. Ak právna úprava vo svojej podstate je neznesiteľná, nemožno sa od nej odklňať len preto, že v istej oblasti vyvoláva nespravodlivosť. Úprava bezpodielového spoluvlastníctva manželov obsiahnutá v § 143 a nasl. Občianskeho zákonníka z hľadiska účelu zákona nesmeruje k ochrane spoločného majetku pred sekundárnymi dopadmi úkonov jedného z manželov. Inak by zákonodarcia nemohol v § 147 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakotviť možnosť, aby sa pohľadávka veriteľa len jedného z manželov mohla pri výkone rozhodnutia uspokojiť z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov; ak by snaha o ochranu spoločného majetku napr. aj z dôvodu extrémnej nespravodlivosti existovala § 147 ods. 1 by ju znegoval. Inak povedané ustanovenie § 147 Občianskeho zákonníka priamo pamätá aj na pohľadávky len proti jednému z manželov a pre tento prípad pripúšťa ich uspokojenie aj zo spoločného majetku.“

38. Dovolací súd ako uviedol vyššie, pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ sa ale nenapĺňa rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky, ani Európskeho súdu pre ľudské práva (3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017, 8Cdo/102/2017). Dovolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je ani Ústavný súd Českej republiky (3Cdo/38/2019). V dovolaniach, prípustnosť ktorých je vyvodzovaná z tohto ustanovenia, nemožno preto (úspešne) poukazovať na rozhodnutia

uvedených súdov. Pokiaľ je riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odlišné od riešenia danej otázky týmito súdmi, nemôže ísť o „odklon“ relevantný v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (3Cdo/204/2018).

39. Vychádzajúc z obsahu dovolania žalobkyne niet žiadnych pochybností o tom, že žalobkyňa nekonkretizovala právnu otázku, na riešenie, ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie a neoznačila ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (splňajúcu parametre v zmysle vyššie uvedeného výkladu), od záverov ktorej sa odvolací súd odklonil. Samotné polemizovanie dovolateľky s právnymi názormi dovolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017). Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania ani podľa § 421 CSP.

40. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 CSP dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

41. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.